

Vurdering av tidspunkt eller begrensninger i kontinuasjonseksamen og utsatte prøver

Det er i BFE sin årsplan for 2017 bestemt at man skal utrede endring av tidspunktet for kontinuasjonseksamen for å hindre at kontinuasjonssrunden sammenfaller med ordinært studieløp. Argumentasjonen er at dagens ordning «kan være et hinder for videre studieløp for de som må ta eksamen på nytt, når kontinuasjonssrunden er lagt ca. en måned inn i nytt semester» (Årsplan for BFE 2017, 2016/6339). Dette kan føre til at studentene utsetter å studere de ordinære emnene for å kunne bestå sin kontinuasjonseksamen eller utsatte prøve.

Spørsmålet handler altså hvorvidt det for BFE fakultetet er gjennomførbart og hensiktsmessig å finne et annet tidspunkt utenfor det ordinære semesteret for gjennomføring av kontinuasjonseksamener og/eller å samle alle kontinuasjonseksamener til én periode. I dag er BFEs «konteuke» i siste del av september og i siste del av februar. Utsatte prøver arrangeres samtidig. I dag har Avdeling for utdanning et koordinerende ansvar for å organisere den praktiske gjennomføringen av skoleeksamener, sammen med fellestjenestene for eksamen på de tre andre campusene og Studieseksjonen på BFE. Det er viktig å understreke at vi i stor grad snakker om nettopp skoleeksamener. BFE har til kontinuasjonssrunden i september 2017 201 kandidater meldt opp til skoleeksamener og 34 meldinger til muntlig eller hjemmeeksamen.¹ Det samme lovverket vedrører likevel flere typer eksamener, slik at deler av argumentasjonen videre vil gjelde også for disse.

Punkt 1 og 2 gjør rede for to hovedalternativer. Punkt 3 er en kommentar til vurderingsordningen skoleeksamen.

1. To perioder for kontinuasjonseksamener og utsatte prøver, som i dag, men utenfor semesteret

Som utgangspunkt er det lett å stille seg bak ideen om å flytte kontinuasjonsperiodene til utenfor semesteret, til for eksempel uka før semesterstart i august og uka før semesterstart i januar. Dette vil spre arbeidsbelastningen for studentene og de kan lese til kontinuasjonseksamen i ferietiden. Samtidig må utfordringen med å disponere tiden til lesing sies å være et spørsmål om god veiledning og studieteknikk. Dersom en student har strøket i et fag vil han/hun antakelig være nødt til å lese i ferien selv om kontinuasjonseksamenen finner sted seg i siste del av september.

Spørsmålet om å flytte perioden til før semesterstart får implikasjoner både for overordnende organisatoriske valg og det rent praktiske. Hvis vi tar det praktiske først: I løpet av et år har vi en del prosesser som skal få plass innenfor gitte tidsrom. Hvis vi skal gjennomføre kontinuasjonseksamen før semesterstart vil vi være avhengig av en del endringer. Dette er ikke umulige endringer, men slik vi ser det er det endringer vil være vanskelig å gjennomføre for BFE-fakultetet alene. Disse endringene blir gjort rede for i punktene under.

Det organisatoriske og strategiske momentet er at dersom BFE ønsker et eget løp for avvikling av kontinuasjonseksamener uten en sentral koordinering, så går fakultetet motstrøms med de pågående prosessene ved UiT som etterstreber effektivisering, større grad av enhetlige prosesser og likere kvalitet instituttene og fakultetene imellom. Eksamensforvaltningen er ett av områdene det er bredest enighet om hvorvidt det vil være hensiktsmessig å samle ressursene under en sentralisert og enhetlig ledelse. Kanskje burde dette poenget være nok til å ikke arbeide videre med dette spørsmålet i dag,

---

¹ 24 av hjemmeeksamensmeldingene gjelder de korte hjemmeeksamenene i emnene SOK-1002, SOK-2002 og BED-2027. Hentet fra FS 30. august 2017.

men en slik utredning kan brukes som utgangspunkt til videre forbedring av eksamensarbeidet ved UiT i tiden som kommer.

De neste punktene beskriver prosesser som er i veien for å flytte på periodene, samt noen ideer til endringer som kan muliggjøre dette. Punkt a. vil være relevant uavhengig av hvilket nivå som står for avviklingen, mens punkt b. og c. vil gjelde dersom avviklingen flyttes til fakultetet.

a. *Endringer i UHL, eksamensforskriftene ved UiT, samt praksis ved begrunnelse og klage*

Svært mange av studentene som stryker, og dermed er potensielle kandidater til en kontinuasjonseksamen, klager på karakteren. BFE har per i dag ferdigbehandlet 134 klager på sensur som vedrører vårens eksamener 2017.² Vi antar at en god tredjedel av disse har strykkarakter.³ Dette er relevant fordi resultatet etter klagesensur vil være den gyldige karakteren, og det er denne som styrer om en student har rett til kontinuasjonseksamen eller ikke.

I etterkant av en eksamen har studenter og sensorer en rekke frister å forholde seg til:

- (i) For det første skal studentene få karakterene sine innen tre uker etter eksamensdagen
- (ii) Fra dagen de mottar karakteren har de en frist på tre uker dersom de ønsker å klage på sensuren
- (iii) De har også tre uker på seg til å be om begrunnelse
- (iv) Har studenten bedt om begrunnelse får studenten nye tre ukers klagefrist fra den dagen han eller hun mottar begrunnelsen fra sensor. I følge kvalitetssystemet skal begrunnelsen gis innen to uker
- (v) Så har klagesensorer tre ukers sensurfrist på å levere ny karakter

Dette betyr at hvis eksamen er 1. juni, studenten ber om begrunnelse, velger å klage og alle fristene overholdes, men student og faglærere benytter seg av hele fristen, så vil studenten motta karakteren 17. august. Dersom studenten fortsatt har strykkarakter, eller har strøket etter klagesensuren, kan studenten melde seg opp til kontinuasjonseksamen. I det skisserte tilfellet må studenten også søke dispensasjon fra oppmeldingsfristen, fordi denne er satt til 15. august.

Disse fristene overholdes i dag i svært liten grad. Ferieavviklingen ved fakultetet fører til lang saksbehandlingstid på klage og begrunnelse. Det betyr at disse studentene kan framsette klage på sensur også etter vanlig ferietid. Mange som mottar sene svar på sine klager på sensur må søke UTA om dispensasjon fra oppmeldingsfristen, slik som i tilfellet i avsnittet over.

Slik fristene er i dag for begrunnelse og klage ser vi at å gjennomføre kontinuasjonseksamen uka før semesterstart i august er vanskelig. For å få til dette vil alle eksamener måtte være ferdige innen midten av mai.

Det er klart at en radikal løsning er å si at dersom studenten klager på karakteren kan han eller hun ikke forvente å melde seg opp til kontinuasjonseksamen, men utredelsen tar utgangspunkt i at dette ikke vil bli diskutert med det første.

---

² BFE fakultetet har 213 kandidater meldt opp til kontinuasjonseksamen eller utsatt prøve (legeattest) fordelt på 57 emner og fire campus.

³ Det er ikke et enkelt tall å finne i FS. Har bestilt tallene hos UTA, som kan bygge skreddersydde rapporter, men har ikke mottatt de. Ettersender når vi/hvis vi får den. Antagelsen bygger på utsagn fra saksbehandler.

Det er imidlertid andre muligheter for å stramme inn dette tidsskjemaet. Når det gjelder frist for å be om begrunnelser er det her allerede endringer på gang. UHLs § 5-3, 1 er nylig endret, og det heter i dag at «(...) dersom kandidaten får meddelt karakteren elektronisk og kan fremsette krav om begrunnelse på tilsvarende måte, [må begrunnelse] fremsettes innen én uke fra karakteren ble kunngjort. Ved annen type kunngjøring må krav om begrunnelse fremsettes innen én uke fra kandidaten fikk kjennskap til karakteren, likevel ikke mer enn tre uker fra karakteren ble kunngjort.

Det er per i dag ikke gjort endringer i UiTs eksamensforskrift, men vi kan regne med at dette kommer med den nye revisjonen. Dette vil potensielt korte inn perioden med to uker. Sammen med flere endringer kan dette være nok til å gjøre det mulig med kontinuasjonsperiode før semesterstart. Andre nødvendigheter:

- (i) Klagekommisjonene må være beredt til sensurarbeidet når det kommer. Noe som ikke alltid vil være uproblematisk i og med at arbeidet fortsatt vil kunne komme svært spredt.⁴
- (ii) Det er nødvendig med en forbedring av praksis for begrunnelse. Eksempelvis kan sensor skrive en kort begrunnelse til hver av kandidatene som en del av sensurarbeidet og dele denne med hver student like etter sensuren er kunngjort. Eller man kan tenke seg at sensor lager en «begrunnelsesdag» der alle studentene har anledning til å møte opp på kontoret for å få sin begrunnelse, eller lignende.
- (iii) Fagansvarlige på emner med potensiell kontinuasjonseksamen eller utsatt prøve levere eksamensoppgave og sensorveiledning før ferien.
- (iv) Administrasjonen må være bemannet gjennom sommeren.

Når det gjelder tidsrommet mellom høstens eksamensperioden fram til 20. desember og før semesterstart i januar, anser vi det ikke som gjennomførbart å få til en kontinuasjonsrunde her. Problemstillingene her er de samme i etterkant av våreksamenene, bare at tidsrommet er mye mindre.

b. Endringer i arbeidsdeling mellom organisasjonsnivåene

Per i dag er det Avdeling for utdanning som har ansvar for den praktiske avviklingen av skoleeksamenene. Derunder kommer ansvar for tilrettelagte lokaler og logistikk, samt bemanning under eksamen.⁵

Dersom BFE skal håndtere kontinuasjonseksamener alene trenger vi tilgang til egnede lokaler og eksamensvakter med teknisk kompetanse, samt administrative ressurser til å gjennomføre avviklingen.

c. Implikasjoner for fellestjenestene på de fire campusene

På to av våre andre campus (Alta og Narvik) er vi avhengige av andre fakultet for avvikling av skoleeksamener. Her vil vi måtte tegne nye avtaler dersom kun BFE skal

---

⁴ Med en ukes frist for begrunnelse vil klagesensuren kunne komme i et tidsrom på minimum fire uker. Det er hvis studenten umiddelbart får svar på sin anmodning om begrunnelse.

⁵ Dette kan utdypes. Viser til vedlegg 1 til kapittel 19 i kvalitetssystemet: https://intranett.uit.no/intranett/vis-artikkel?p_document_id=416708&p_dimension_id=88200&p_menu=65815 og ansvarsdeling ved digital eksamen: https://intranett.uit.no/intranett/vis-artikkel?p_document_id=438069&p_dimension_id=88203&p_menu=42515

flytte på sine kontinuasjonseksamener. Ved UiT Harstad har Seksjon for studiestøtte ansvar for avvikling av BFE og Helsefak sine eksamener. Tjenestenivået hos fellestjenestene kan sammenlignes med det UTA har i Tromsø, men de har i tillegg oppgaver som i Tromsø ligger til Studieseksjonen.

Andre momenter:

Kontinuasjon på hjemmeksamener administreres i dag på instituttene, og man er her ikke avhengig av «skoleeksamensapparatet» på samme måte. I og med at disse ofte blir administrert en og en, og ikke i store bolker, kan instituttene vurdere den enkelte eksamenen og se om man kan arrangere disse tidligere i semesteret eller til og med før semesterstart. Når det bare er en eller to kandidater blir nok disse datoene ofte satt i samarbeid med studentene selv.

2. Fra to til en periode for kontinuasjonseksamener per år utenfor semesteret

Et alternativt scenario er å begrense kontinuasjonsperiodene fra to perioder til en periode i året. Det vil si at dersom en student stryker på et emne før jul, kan ikke emnet tas på nytt før i begynnelsen av august. Et slikt bilde ville nok administrativt sett gi stordriftsfordeler. For emneansvarlige og sensorer ville en unngått eksamensarbeidet på etter vinteren og vi ville fått en periode mindre med begrunnelser og klager. Totalt sett ville ikke antallet studenter som tok kontinuasjonseksamen vært noe mindre, men prosessene omkring eksamensavvikling ville bli mer samlet. Det er dog tvilsomt hvordan et slikt bilde tegner seg positivt for studenten og studieløpet – eller for høy studiekvalitet og høy gjennomføring. Her er noen argumenter.

a. *Avstand til pensum*

Når en student på nytt skal ta opp studiene på et emne man begynte på for nesten et år tilbake vil jobben være mye større enn om man fortsetter å lese like etter at man får vite at man har strøket. Vi vet at det planlegges store emner som dekker hele semesteret. Hvis man ser for seg at man for det første har deleksamener for temabolker og så har en avsluttende tverrfaglig eksamen hvor studenten må trekke ut stoff fra alle bolkene. Her er et eksempel på en situasjon: Dersom en student stryker på en deleksamen og dermed ikke kan ta den avsluttende eksamenen, må studenten ta både deleksamenen og den avsluttende eksamenen over et halvt år etter. Det betyr at studenten må «holde varmt» pensum for 30 studiepoeng fram til kontinuasjonsrunden. Dette er ikke hensiktsmessig slik vi ser det.

b. *Studieprogresjon*

Med å begrense anledningen til kontinuasjonseksamen, øker risikoen for en forlenget studieprogresjon. Det gjelder særlig ved store emner eller emner som er krav for videre studieløp. Hvis studenten mangler 10 studiepoeng vil det eksempelvis være mulig å søke betinget opptak (ikke i alle tilfeller vel å merke) til master, men om studenten mangler 30 studiepoeng kommer han/hun ikke videre. Stryker studenten om høsten siste året på en bachelor eller master, vil en eksamen i februar være i god tid til å få karakteren med på vitnemålet til sommeren, mens med en ny eksamen i august så går ikke dette. Studieprogresjon er også et viktig poeng for internasjonale studenter, som ofte er gitt opphold for en gitt periode.

c. *Utsatt eksamen må avvikles uansett slik eksamensforskriftene ser ut i dag*

Eksamensforskriftene ved UiT sier i dag at «(u)tsatte eksamener skal arrangeres så snart som mulig etter at forfallsgrunnen er opphørt og normalt senest to måneder inn i det nye semesteret» (§ 21). Dette betyr at alle eksamener hvor det har vært frafall med dokumentert sykdom må vi arrangere en utsatt eksamen i starten på semesteret likevel. For at man virkelig skulle kunne spare administrative og faglige ressurser på å samle kontinuasjonssrunden til en gang i året, må man endre eksamensforskriftene på dette punktet.⁶

Vi mener bestemmelsen om utsatt eksamen er en viktig rettighet for studentene, og at denne type frafall fra eksamen ikke burde føre til endret studieprogresjon så lett.

Andre momenter:

Legg merke til at instituttene bestemmer hvorvidt et emne skal ha kontinuasjonssadgang eller ikke. Man kan også definere hvilke eksamensdeler kontinuasjonssadgangen skal gjelde.⁷

Man kan også velge å sette opp en ordinær eksamen uten undervisning annenhvert semester dersom man ser det som hensiktsmessig. Man kan også sette opp kontinuasjonseksamen samtidig som ordinær eksamensrunde, men i disse to alternativene oppnår vi ikke å spre arbeidsbelastningen for studenten.

I og med at man også i punkt 2 avvikler eksamen før semesterstart, får man i tillegg de samme implikasjonene som i punkt 1.

Vi kan ikke se at det er godt, verken for kvalitet eller gjennomføring, å samle kontinuasjonsperioden til en gang i året. Det vil nok være visse besparelser administrativt sett – så fremst man sørger for å ha bemanning gjennom fellesferien.

3. Hvorfor så mange skoleeksamener?

Skoleeksamen som vurderingsform kan være god. Men vi vet også at vurderingsordningen krever store administrative ressurser, det kan være en tilfeldig måte å vurdere studentene på og det er en eksamensform som kan gjøre studentene «eksamensfokuserte» i stedet for å etterstrebe dybde og kritisk sans til pensumet de studerer. Og ikke minst; det er en eksamensform som fører til mye stryk. Det bør være et sentralt poeng når man ønsker å øke studiekvaliteten fra et vurderingsperspektiv å se på alle emnene med skoleeksamen: Hvorfor er skoleeksamen valgt som vurderingsform i akkurat dette emnet? Kan studentene på dette emnet vurderes på en annen måte?

Den store mengden skoleeksamener som avvikles ved fakultetet er et viktig premiss for problemstillingen. Det er her den desiderte hovedtyngden av klagesaker forekommer og det er her de fleste studentene stryker.⁸ Med utgangspunkt i begreper om kvalitet og høy gjennomføring bør man

---

⁶ BFE hadde i vår på ordinære emner registrert 73 legeattester (FS). Vi har 235 oppmeldte studenter til kontinuasjonseksamen eller utsatt prøve nå i september 2017. Vi har ikke tall på hvor mange av oppmeldingene som er til utsatt prøve (oppmelding med grunnlag i legeattest), men vi kan altså anta at det dreier seg om omlag en tredel. Skillet er viktig fordi man ved en utsatt eksamen får ta opp igjen en deleksamen uansett hva emnebeskrivelsen sier om kontinuasjonsordningen.

⁷ § 22. Adgang til kontinuasjonseksamen. Studenter som ikke består siste avholdte ordinære eksamen, og som har studierett til det aktuelle studieprogrammet eller emnet, kan få adgang til kontinuasjonseksamen dersom fakultetet har bestemt at det skal være anledning til å avlegge kontinuasjonseksamen i det aktuelle emnet. (...) Bestemmelser om kontinuasjonssadgang, herunder hvilke karaktergivende aktiviteter som må tas opp igjen når studenten ikke har bestått emnet, skal tas inn i emnebeskrivelsen for det enkelte emnet (eksamensforskriftene ved UiT https://uit.no/utdanning/art?dim=179018&p_document_id=347697, hentet 30.8.2017).

⁸ Øverst på karakterstatistikken for høyest stryk på BFE finner du skoleeksamen som ordning. Det er likevel litt vanskelig å generalisere for alle her, i og med at vi ved BFE, og ved UiT (og i Norge) ennå har svært mange skoleeksamener. Man kan si at disse emnene ville fått høy strykprosent uansett hvilken ordning man brukte. Det vi på BFE likevel kan si med trygghet er at de fleste kontinuasjonseksamenene vi i dag avvikler her er skoleeksamener.

også se på hvordan man velger å vurdere studentene. Kanskje kan en nedgang i tallet på skoleeksamener få ned behovet for kontinuasjonseksamener.

Oppsummering

Notatet gjør rede for noen heldige, men flest uheldige, implikasjoner for en endring av ordningen for kontinuasjonseksamener og utsatte prøver med dagens situasjon. Å begrense kontinuasjonsadgangen til en gang i året vil neppe være en bedre løsning for verken studiekvalitet eller studieprogresjon. Å flytte de to kontinuasjonsrundene til utenfor semesteret kan være en god måte å gjøre det enklere for studenten å disponere tiden sin og dermed fremme gjennomføringsevnen til studentene. Samtidig kan man oppnå dette med å veilede studentene til å disponere ferietid og helger når de skal lese til en kontinuasjonseksamen. Å stryke på en eksamen vil være en tilleggsbelastning selv om den nye eksamenen avvikles før semesterstart.

En flytting av periodene vil kreve endringer i forskrifter og organisering av en størrelse som ikke BFE fakultetet bør gjøre alene. En klar anbefaling er at man fortsetter å arbeide for en enhetlig skoleeksamensavvikling ved UiT, også for kontinuasjonseksamener og utsatte prøver. Så kan BFE, i samarbeid med enheten som får ansvar for avviklingen etter omorganiseringen ved UiT, arbeide for å endre ordningen. I forkant av dette er det viktig at prosessene som skal ivareta studentens rett til en kvalitetssikret sensur, begrunnelse, klage, å få et nytt forsøk ved stryk eller sykdom er tilpasset.